

Toelichting Beleidsregels Boete WWB/Bbz, IOAW en IOAZ gemeente Rijssen-Holten 2013

Algemene toelichting

Vanaf 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (Fraudewet) in werking getreden. Met deze wet worden de sanctiemogelijkheden ter versterking van de naleving en bestrijding van misbruik en fraude van uitkeringen aangescherpt.

De terugvordering van ten onrechte of tot een te hoog bedrag ontvangen uitkering als gevolg van schending van de inlichtingenplicht wordt weer een verplichting. In geval van schending van de inlichtingenplicht zal de uitkering niet meer worden verlaagd, maar moet er een bestuurlijke boete worden opgelegd. De bestuurlijke boete kan in tegenstelling tot een maatregel ook worden opgelegd als geen recht meer bestaat op uitkering.

De bestuurlijke boete wordt gesteld op het maximaal geleden netto benadelingsbedrag (WWB) dan wel het bruto benadelingsbedrag (IOAW en IOAZ). In geval van recidive bedraagt de bestuurlijke boete ten hoogste 150 procent van het benadelingsbedrag. Met deze wet dienen de terugvordering en bestuurlijke boete te worden verrekend met de uitkering. Voor de IOAW en de IOAZ vindt verrekening plaats zonder toepassing van de beslagvrije voet. De verrekening van de recidiveboete WWB strekt zich, in afwijking van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), ook uit over de beslagvrije voet gedurende een tijdvak van ten hoogste drie maanden. De beslagvrije voet wordt gedurende dat tijdvak in beginsel dus buiten werking gesteld.

Op grond van artikel 8 van de WWB heeft de gemeenteraad de Verordening maatregelen en boeten WWB/Bbz gemeente Rijssen-Holten 2013 opgesteld waarin het sanctiebeleid en de uitoefening van de bevoegdheid tot verrekening van de recidiveboete wordt geregeld.

De bevoegdheid van de gemeenteraad strekt zich slechts uit over het al dan niet in acht nemen van de beslagvrije voet bij verrekening van de recidiveboete WWB.

Op grond van artikel 20a van de IOAW en IOAZ heeft de gemeenteraad de Maatregelenverordening IOAW en IOAZ gemeente Rijssen-Holten 2013 aangepast. De mogelijkheid een maatregel op te leggen bij schending van de informatieplicht is komen te vervallen. Hiervoor zijn in de IOAW en IOAZ bepalingen opgenomen die het mogelijk maken een bestuurlijke boete op te leggen.

De wet regelt dat het college kan afwijken van het opleggen van een boete in de gevallen waarin sprake is van een zogenaamde nul-fraude. Van nul-fraude is sprake als er een schending van de informatieplicht heeft plaatsgevonden maar heeft niet geleid tot het ten onrechte verstrekken van bijstand dan wel uitkering. In dergelijke gevallen kan worden volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing tenzij binnen een periode van twee jaar sprake is van recidive.

Van deze regel kan worden afgeweken. Dit zal het geval zijn als opzettelijk de informatieplicht wordt geschonden met het oogmerk een hogere uitkering te verkrijgen dan waarop aanspraak bestaat. In dergelijke gevallen wordt een boete opgelegd.

Verder heeft het college de bevoegdheid de boete te matigen als er sprake is van verminderde verwijtbaarheid.

In het geval van dringende redenen kan het college afzien van het opleggen van een boete.

Of er in situaties sprake is van het verlagen of afzien van een boete is een bevoegdheid van het college. Daarom stelt het college in de beleidsregels Boete WWB/Bbz, IOAW en IOAZ gemeente Rijssen-Holten 2013 vast in welke gevallen gebruik wordt gemaakt van de genoemde bevoegdheden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Begripsomschrijving

Dit artikel bevat de verschillende begripsomschrijvingen.

Artikel 2. Gebruikmaking van de wettelijke bevoegdheid

Dit artikel bevat de hoofdregel, namelijk de wijze waarop in beginsel gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete.

Artikel 3. Waarschuwing

Uit wettelijke bepalingen (artikel 18a, lid 4 WWB, artikel 20a IOAW en artikel 20a IOAZ) volgt in welke situatie het college kan afzien van het opleggen van een boete en kan volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing.

Als uitgangspunt geldt dat er een bestuurlijke boete wordt opgelegd wanneer er sprake is van een overtreding van de inlichtingenplicht. Uit artikel 5:2 eerste lid onder b van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is op te maken dat een waarschuwing kan worden gezien als een herstelsanctie welke gericht is op het beëindigen of ongedaan maken van de overtreding of de gevolgen daarvan, dan wel het voorkomen van herhaling.

Het college legt een schriftelijke waarschuwing op wanneer er sprake is van het ontbreken van de verwijtbaarheid met betrekking tot het schenden van de inlichtingenplicht. Is er in de afgelopen twee jaar al eerder een waarschuwing of een boete opgelegd, dan wordt er wel een bestuurlijke boete opgelegd. Uit artikel 1:3 eerste lid Awb is op te maken dat een schriftelijke waarschuwing een besluit in de zin van de Awb is en dus voor bezwaar en beroep open staat.

De algemene regel is dat wanneer er géén sprake is van opzet en er géén sprake is van schuld, dus wanneer alle verwijtbaarheid ontbreekt, er geen actie wordt ondernomen en dat alleen wordt volstaan met het sturen van een algemene brief waarin belanghebbende wordt gewezen op zijn informatieplicht.

Artikel 4. Verminderde verwijtbaarheid

In artikel 18a, zevende lid WWB, artikel 20a, zevende lid IOAW en artikel 20a, zevende lid IOAZ is bepaald dat het college de bestuurlijke boete kan verlagen wanneer er sprake is van verminderde verwijtbaarheid. De bewijslast om aan te tonen dat de schending van de inlichtingenplicht verminderd verwijtbaar is, ligt bij de belanghebbende.

In artikel 2a van het Boetebesluit socialezekerheidswetten zijn de criteria van de verminderde verwijtbaarheid vastgelegd. Van verminderde verwijtbaarheid is in ieder geval sprake wanneer belanghebbende in onvoorziene en ongewenste omstandigheden verkeerde, die niet tot het normale levenspatroon behoren, en daardoor niet emotioneel gezien in staat was om de inlichtingen niet tijdig of volledig te verstrekken. Hierbij kan gedacht worden aan problemen in de situatie thuis waardoor belanghebbende onder ernstige psychische druk staat zoals een ernstige ziekte of het overlijden van partner of kinderen.

Verder is er sprake van verminderde verwijtbaarheid wanneer belanghebbende in zodanige geestelijke toestand verkeerde dat hem de overtreding niet volledig valt aan te rekenen. Hierbij kan gedacht worden aan de geestelijke toestand van belanghebbende zelf. Om te bezien of hiervan sprake is kan overleg met een door het college aangewezen arts nodig zijn.

Als laatste is er tevens sprake van verminderde verwijtbaarheid wanneer belanghebbende de inlichtingenplicht heeft overtreden, maar uit eigen beweging alsnog de juiste informatie heeft verstrekt,

voordat het college de overtreding constateert. Hiermee wordt beoogd het normconforme gedrag te stimuleren en te belonen.

Ondanks dat er gradaties in verwijtbaarheid zijn te onderscheiden, heeft het college gekozen voor één categorie verminderde verwijtbaarheid, namelijk een verlaging van de bestuurlijke boete met 50%. Dit brengt met zich mee dat de boete wordt vastgesteld op 50% en bij recidive op 100%. Een nader onderscheid is moeilijk uitvoerbaar en kan leiden tot rechtsongelijkheid. In het tweede lid is bepaald dat de bestuurlijke boete in bijzondere gevallen gemotiveerd lager kan worden vastgesteld.

Artikel 5. Dringende redenen

In geval van dringende redenen kan van een bestuurlijke boete worden afgezien. Het moet gaan om zeer bijzondere omstandigheden, waarbij de behoeftige omstandigheden waarin de belanghebbende en diens gezinsleden verkeren, op geen enkele andere wijze te verhelpen zijn. Het enkele feit dat het belanghebbende door de verrekening van middelen ontbreekt om in het bestaan te voorzien, is op zich geen voldoende voorwaarde om te kunnen spreken van dringende redenen.

Artikel 6. Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 7. Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.